



KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER



Gereformeerde Gemeente 's-Gravenhage-Scheveningen

04/07/2019
jaargang 97

nr **40**

Van 1933 tot 1947 wordt de gemeente van 's-Gravenhage (Den Haag) gediend door ds. P. Honkoop. Als hij later op deze jaren terugblijkt, merkt hij onder meer op: 'Veertien jaar diende ik de gemeente Den Haag. U zult eigenaardig opzien, maar het was voor mij een gezegende plaats. Voor mij een nuttige plaats. Want daar ben ik gekneet geworden als het bakkersdeeg. Daar zijn de golven en baren over mij heen

gegaan. Daar ben ik soms op het diepst veracht om mijn preken, daar ben ik beklad en belastend aangaande mijn leven. (...) Maar toen heeft God wonderen gedaan. Hij heeft verlost uit die benarde toestand. Daar heb ik ook geleerd Christus te prediken als de enige grond. Daar heb ik ook geleerd mijn verwachting niet te stellen op de heuvelen en op de bergen, op mensenkinderen, maar op Christus alleen'.

Uit de gevangenis

**Het moet maar eens nood zijn in het leven!
Medicijnen die niet aanslaan, een lichaam dat verder
verzwakt. De dood die het venster binnenklimt.**

*Maar de engel des
Heeren opende des
nachts de deuren
der gevangenis en
leidde hen uit.*

Handelingen 5:19

ds. J. de Kok,
Westkapelle

Maar ik wil het met u niet hebben over tijdelijke, maar over geestelijke nood. Ziele-nood. Als de ziel in een donkere kerker opgesloten zit. Als er geen greintje licht meer te vinden is. Als er honger en dorst is. Als alles op een einde lijkt te lopen en de vijanden schijnen te winnen. Als de dood overblijft. Dan moet de hulp van een andere kant komen. Bent u nieuwsgierig hoe dat gaat? We zien er iets van terug in de woorden van onze tekst. Handelingen 5 bepaalt ons bij de apostelen in Jeruzalem. De Pinksterdag lag achter hen. De Heilige Geest werkte krachtig. Alles leek een opgaande lijn. Honderden werden door God tot God bekeerd. De gemeente in Jeruzalem groeide in de breedte. Er gebeurden wonderen. Maar... de vijand knarsetandde. Nijd vervulde hun hart. Ze zetten alles op alles om deze 'nieuwe sekte' voor altijd van de wereld te vagen. Zo gebeurt het dat de apostelen in de zwaarbewaakte staatsgevangenis terechtkomen. Sleutels rammelen, grensels knarsen. Dan wordt het stil. Het is over en uit!

Misschien voelt u zich wel als de apostelen. Na alles wat geweest is in het leven is het over en uit. 'Ja maar', zegt u, 'de apostelen wisten toch dat ze verlost konden worden, misschien wel door een engel?' Toch denk ik van niet. Sinds Hemelvaartsdag lezen we niets meer van engelen in de Schrift. Trouwens, het was nog niet eerder gebeurd dat iemand verlost werd uit de gevangenis, zoals in onze tekst.

Drie redenen

Waarom liet God het toe dat de apostelen opgesloten werden, vraagt u zich wellicht af? Om drie redenen weten we uit het verband van onze tekst. In de eerste plaats laat het de wreedheid en de hardnekkigheid van de vijand zien. In de tweede plaats zullen hierdoor de belijders van Christus standvastiger staan. Ten derde zal de waarheid met betrekking tot Jezus Christus meer tot uiting komen. Zie hier, ziel in de geestelijke kerker. Dat zou ook zomaar de reden kunnen zijn dat uw ziel in de donkere kerker zit. Dat u zo in de nood van het bestaan verkeren moet! Goud wordt immers beproefd voordat het nuttig is voor de goudsmid!

**Kom, maak toch eens ernst
met uw bekering. Zoek de
Heere nu Hij nog te vinden is!**

In dit nummer

4 Commentaar:
Willem van Oranje,
vader des vaderlands

6 Bevindelijk
preken [2]

16 En zult niemand
uw vader noemen...

- 2** Uit de gevangenis
- 3** Het zien op Jezus in Zijn leven [27]
- 5** Aandacht voor de CGO
- 7** Al deze woorden [27]
- 8** 100 jaar De Saambinder [25]
- 9** Boekennieuws
- 10** Jeugdrubriek
- 11** Kerknieuws
- 11** Berichten
- 12** Kerkdiensten

Het wordt nacht. De apostelen weten dat niet, want in het hol waarin ze verkeren is het aardedonker. Geheel onverwachts verschijnt er een hemelbode. Gaat deze engel vertroostend spreken? Ik lees er niets van. Hij gaat over tot daden. Hij opent de deuren van de gevangenis. De apostelen mogen achteraan komen. Daarna wordt de deur weer keurig gesloten en de grendels gaan erop (zie vers 23). De engel loopt met de apostelen door de gevangenis langs de wachters. Een volgende deur wordt geopend. Ook deze wordt netjes toege-sloten. Eindelijk naderen de apostelen

Het zien op Jezus in Zijn leven [27]



Isaac Ambrosius

de uitgang van de gevangenis. Daar is de zwaarbewaakte poort die toegang geeft tot de stad. De wachters bij de poort steken geen vinger uit als de engel ook die deur opent en weer toesluit. De discipelen zijn vrij. Wat opvalt is de grote orde en rust waarmee alles gepaard gaat. Er is nog iets. Waarom verlost de Heere Zijn apostelen op deze manier? Daar ligt een les in. Er wordt een engel gezonden. Is het niet heel gepast? Het waren in deze geschiedenis de Sadduceeën die de aanval gepleegd hadden op de apostelen. Sadduceeën, die zeggen dat er geen engelen zijn.

Geestelijke kerker

Wacht u op verlossing uit de geestelijke kerker? Zie hier hoe de Heere het zal doen. Onze tekst begint met het woordje 'maar'. Dat geeft een tegenstelling aan. Dus, in de eerste plaats verlost de Heere Zijn kinderen uit de kerker in een aan hun gedachten tegengestelde weg. In de tweede plaats zien we een hemel-boodschapper. De Heere lost het op door Zijn boodschap. Gods boodschap vinden we in Zijn Woord. De Heere spreekt altijd gepast (engel-Sadduceeën). De inhoud van de boodschap stelt Christus centraal. Immers, onze tekst zegt dat het een engel des Heeren was. Op deze wijze worden gesloten deuren geopend en wordt een ziel in vrijheid gesteld.

En waar het alles op uitloopt? Onbegrijpelijk! De apostelen slaan niet op de vlucht. Ze duiken niet onder, maar ze gaan naar de tempel om woorden van leven te spreken (vers 21). Weet u wat centraal staat in deze levens-boodschap? Zie het verband: het bloed van Jezus Christus Gods Zoon. Het reinigt van alle zonden! Zó wordt Christus verheerlijkt door Zijn kinderen in een weg die ze zelf nooit uitgezocht zouden hebben!

Of... kent u zielsbevindelijk niets van deze zaken? Dan vrees ik dat u nog bij de vijanden van de apostelen behoort. Dan verwerpt u nog steeds het Offer van Gods Zoon. Terwijl u zo vaak onder de klanken van genade mag verkeren. Kom, maak toch eens ernst met uw bekering. Zoek de Heere nu Hij nog te vinden is!



HOOFDSTUK 3

3. Van het ontvangen van zondaren door Christus

Aangaande de aanneming van zondaren door Christus, dit blijkt:

1. In de leer van Christus.
2. In de werking van Christus.

1. In Zijn leer heeft Christus die duidelijk uitgedrukt: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven' (Matth. 11:28). Hier klinkt niet anders dan: kom, en welkom! Het Evangelie sluit niemand uit de hemel, dan alleen degenen die door ongelovigheid de deur voor hun eigen zielen sluiten. Wederom: 'Al wat Mij de Vader geeft zal tot Mij komen, en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen' (Joh. 6:37). Hier is de volkomen bedoeling en het voornemen van God en Christus voorgesteld, om de zonden te vergeven en de zondaars aan te nemen. De Vader is daartoe gewillig en de Zoon is gewillig.

De Vader is gewillig: 'Dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze' (Joh. 6:39). De Vader is hiermee bezig, overmits Hij Christus eerst met die boodschap gezonden heeft om de zondaars aan te nemen. Ten tweede, overmits Hij aan Christus gegeven heeft allen die Hij wilde dat zij door Christus zalig zouden worden, met die last om geen van hen te verliezen. De zondaars zijn aan Christus gegeven door Zijn Vader, als even zovele kostelijke juwelen, om op hen toe te zien en zalig te maken.

De Zoon is gewillig. 'Want die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen', zegt Christus. Christus is zo gewillig om de zondaars te ontvangen dat Hij als het ware al Zijn deuren openzet. Hij houdt open hof en Hij werpt niemand uit die wil inkomen; en waarom dat? 'Want Ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar den wil Desgenen Die Mij gezonden heeft' (Joh. 6:38).

'Ik ben uit den hemel nedergedaald'. Het was een grote reis uit de hemel naar de aarde, en deze grote reis heeft Hij met geen ander doel gemaakt dan om zondaren zalig te maken. 'Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was' (Luk. 19:10).

'Ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft'. Zijn Vader had Hem gezonden tot dat doeleinde om zondaars zalig te maken, en om deze reden is Hij genoemd: 'de Apostel onzer belijdenis (...), Die getrouw is Dengenen Die Hem gesteld heeft, gelijk ook Mozes in geheel zijn huis was' (Hebr. 3:1, 2). Zijn Vader kon Hem niet uitzenden met enige boodschap of Hij was ervan verzekerd dat Hij het doen zou. Zijns Vaders zending was een krachtig bewijs dat Christus gewillig was om die zondaars aan te nemen, die maar tot Hem wilden komen.

(wordt vervolgd)



Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

Willem van Oranje, vader des vaderlands

Op 18 juni heeft de Theologische School haar jaarlijkse studiereis gemaakt. Dit jaar ging de reis naar Delft, vanwege het thema: 'Willem van Oranje, vader des vaderlands.'

ds. G. Clements,
Gouda

In de morgen werd het gezelschap rondgeleid in de Prinsenhof, 's middags werd de Nieuwe Kerk bezocht, waar de prins begraven ligt. Het thema van de dag werd ingeleid door G. van Ginkel, geschiedenisdocent op de Jacobus Fruytier Scholengemeenschap. Hij probeerde een antwoord te geven op de vraag wat de motieven van de prins geweest zijn om de opstand tegen Spanje te beginnen. Van Ginkel begon zijn betoog met de opmerking dat we Willem van Oranje niet mogen trekken in het liberale denkkader van onze tijd, als zou hij een voorvechter zijn van de moderne tolerantie. Volgens Van Ginkel doen wij daarmee de prins geen recht. Wat de prins voor ogen stond, was het 'arme volk' beschermen tegen de bloedige vervolgingen van de Spaanse Inquisitie. Hij aanvaardde niet dat een vorst heerste over de gewetens van de onderdanen.

Arme schapen

Om te begrijpen hoe de prins tot deze overtuiging kwam, moeten we zijn levensgang volgen. De prins werd geboren op de Dillenburg in het jaar 1533. Zijn moeder, Juliana van Stolberg, was de nieuwe leer van de Reformatie toegedaan. In de onbezorgde jeugd jaren van de prins kwam een onverwachte wending toen hij het prinsdom Oranje van zijn neef erfde. Keizer Karel V wilde voor deze erfenis pas toestemming geven als prins Willem een roomse opvoeding zou krijgen. En zo gebeurde. Als jongen van 11 jaar vertrok hij naar het hof in Brussel, waar hij de eerste jaren gewillig meeliep in het roomse spoor.



Uit brieven van zijn moeder valt op te maken dat zij hierover met diepe zorg vervuld was.

De goede verstandhouding met het hof veranderde onder Phillips II. Onder diens bewind werden de protestanten bloedig vervolgd. Willem voelde een 'innig, christelijk medelijden' met de arme schapen. 'Oorlof mijn arme schapen, die zijt in groten nood' (Wilhelmus).

De tirannie verdrijven

Na de beeldenstorm in 1566 raakte het conflict met Spanje in een stroomversnelling. Een Spaanse troepenmacht onder Alva werd naar de Nederlanden gestuurd. Willem organiseerde een gewapende opstand om de 'tirannie te verdrijven'. Het optreden van de prins paste binnen de

calvinistische opvatting van het recht van verzet: lagere overheden hebben het recht om in opstand te komen tegen de hogere overheden als zij onchristelijk handelen (Inst. IV.20.31). De calvinisten in Frankrijk stonden sympathiek tegenover het optreden van de prins. De Duitse lutherse vorsten hielden zich meer afzijdig. Hoewel de prins zich met heel zijn lijf en goed voor zijn volk inzette, verliep de strijd niet gunstig. Hij verloor twee grote veldslagen en drie van zijn broers sneuvelen op het slagveld. De omstandigheden keerden in zijn voordeel door het optreden van de geuzen en de mouterij onder Spaanse soldaten. Ook schaarden de belangrijke gewesten Holland en Zeeland zich achter de prins.

In 1579 werd de Unie van Atrecht gesloten en viel het land uiteen in een calvinistisch noorden en een rooms-katholiek zuiden. In de noordelijke Nederlanden werd sindsdien de gereformeerde religie van overheidswege bevorderd.

Uw dienaar 't aller stond

Prins Willem verdedigde de gewetensvrijheid van de onderdanen. Intussen zijn er meerdere aanwijzingen voor de innerlijke betrokkenheid van de prins bij de calvinistische zaak. In 1573 schaarde hij zich openlijk onder de calvinisten door deel te nemen aan het Heilig Avondmaal. De Dordtse predikant Bartholdus Wilhelmi schrijft hierover in een brief dat 'onze godtsalige stadthouder' met de gemeente het brood gebroken heeft 'hetwelcke niet kleyn te achten en is'.

Toen de prins in 1580 vogelvrij werd verklaard, schreef hij een Apologie aan Philips II. Dit is een belangrijk document waar wij de zwijgzame prins een ogenblik in zijn hart mogen kijken. Het ging hem niet om eerzucht en ambitie, maar om 'de eer van God, de uitbreiding en planting van Zijn Woord en het herstel van de welstand van het land'.

Vanwege de gespannen situatie was de prins naar de ommuurde stad Delft verhuisd, waar hij zich veilig waande. Op 10 juli 1584 loste Balthazar Gerards drie dodelijke kogels. De laatste woorden van de prins waren: 'Mijn God, mijn God, heb medelijden met mij en met dit arme volk', woorden die zijn leven tekenden.

Met ontroering stonden we aan het einde van deze leerzame studiedag bij de gedenksteen in de Nieuwe Kerk met de inscriptie: 'Resurrectionem expectat, Guilelmus primus, Pater patriae' ('Verwachtende de wederopstanding, Willem de Eerste, vader des vaderlands').

Aandacht voor de CGO

Zaterdag 8 juni was een belangrijke dag voor de CGO-cursisten. Velen waren naar Capelle aan den IJssel gekomen om de diploma-uitreiking mee te maken.

Na de opening door ds. A. Schreuder hield ds. W. Silfhout een inleiding over 'Inkeer en wederkeer'. Uitgangspunt was Klaagliederen 3:40: 'Laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken, en laat ons wederkeren tot de HEERE'. De inleider gaf aan dat verdrukking bij het christen-zijn behoort. Het vasthouden aan normen en waarden die gebaseerd zijn op Gods Woord, plaatst ons in een geseculariseerde samenleving op achterstand en roept verzet en tegenstand op. Nu kunnen we gelukkig nog functioneren in deze samenleving. Het is niet gezegd dat dit in de toekomst zo blijft.

Ds. Silfhout gaf aan dat 'inkeer' betekent dat we eerst naar onszelf kijken. Daartoe roept Jeremia in de Klaagliederen op. Dat inkeren gaat gepaard met wederkeren tot de Heere. Het gaat om onze levenswandel, zowel om wat zichtbaar en hoorbaar is, als om wat verborgen is. En dat in het licht van het rechtvaardig oordeel van God. Niet in het licht van wat wij mensen denken, maar hoe God oordeelt over ons. Vragen in dit zelfonderzoek zijn onder meer:

- Kan het aan ons gezien worden dat we christen zijn?
- Zijn wij ook aangetast door het individualisme?
- Laten de ontwikkelingen in de samenleving ons koud?
- Zijn wij, christenen, wereldvreemd geworden?
- Hoe staat het met het dienen van de Heere in ons persoonlijk leven?

Wij kunnen klagen over de ontwikkelingen in onze samenleving, maar wat betekent



dat als daarmee niet een weerkeren met berouw en boetvaardigheid tot God gepaard gaat? De inleider wees op de noodzaak van het gebed, of de Heere nog een wederkeer zou willen werken in kerk en samenleving.

Toerusting en diplomering

De uitreiking van een certificaat aan de A2-cursisten was een mooi moment. 113 cursisten uit Amersfoort, Gouda, Dordrecht, Goes en Rijssen kregen na twee jaar studie een certificaat met cijferlijst. Een felicitatie waard! We zien ernaar uit dat ze ook de B-cursus gaan volgen. De 38 B2-cursisten die een diploma ontvingen, zullen hen dat zeker aanraden. Dit diploma is een dubbele felicitatie waard. Naast de gediplomeerden zijn er ook cursisten die geen tentamen doen, maar graag de lessen bijwonen.

Jubilaris

Er was nog een bijzondere gebeurtenis: docent B. van Ojen jubileerde bij de CGO. Hij is de eerste docent die 40 jaar zijn krachten heeft mogen geven aan de CGO. Collega W.M. van der Wilt sprak Van Ojen en zijn vrouw hartelijk toe. Hij memoreerde de jarenlange inzet voor zowel de Toerustingscursussen als de HBO-opleiding. Velen in het land hebben op verschillende locaties les van Van Ojen gehad, in Oude

Testament, Bijbelkunde en Ethiek. We wensen van Ojen Gods nabijheid toe voor de toekomst. De Heere geve nog enige tijd moed en kracht om dit mooie werk voort te zetten.

Nieuwe opzet

De CGO heeft voor het komende seizoen weer een mooi programma. We starten in september met een nieuwe basiscursus van twee jaar. Een speciale vooropleiding is niet nodig. In de basiscursus wordt de basis gelegd voor alle vakken. De basiscursus start op zaterdagochtend 7 september in Goes, Dordrecht, Amersfoort en Rijssen. De cursus in Gouda begint op donderdagavond 5 september. In Zwolle start de vervolgcursus op dinsdagavond 10 september. Nieuwe aanmelding voor Zwolle is dit jaar niet mogelijk.

Na de basiscursus volgt een derde jaar als vervolgcursus. Cursisten krijgen bij een goed resultaat na twee jaar een certificaat en na drie jaar een CGO-diploma. Komend cursusjaar vervolgen we de bekende B- en C-cursus. De C-cursus wordt gehouden in Amersfoort, Dordrecht en Goes, met negen lesochtenden. In Amersfoort en Dordrecht drie ochtenden Bijbelkunde en zes ochtenden 'Puriteinen, toen en nu'. De Puriteinen komen ook aan de orde tijdens de Leergang 'Puriteinen, toen en nu'. Deze start op 3 oktober. Het zijn zes avonden over: de Westminster Confessie, Rutherford, Owen, Edwards, McCheyne met een afsluiting over hedendaagse vertolkers, zoals Keller, Piper en Sproul. Inleiders zijn: ds. J.J. van Eckeveld, dr. W. Fieret, ds. W. Visscher, ds. W. Harinck, J.H. Mauritz en W.B. Kranendonk.

Ook de Institutiēcursus start weer. Ditmaal zijn het tien avonden in de Rehobothkerk in Tholen. J. van Mourik geeft daar les over de Institutie van Calvijn.

Er zijn ook korte cursussen. De Leergang Evangelisatie wordt dit najaar gehouden in Goes. In Dordrecht start de Leergang Israël en de Bijbel en in Barneveld-Zuid de verdiepingscursus Israël. In Veenendaal staat de Leergang Vervolgde kerk gepland.

Het is ons uitzien of de Heere de CGO-cursus tot zegen wil stellen voor jongeren en ouderen. We zien uw/jouw inschrijving met belangstelling tegemoet.

Meer informatie en aanmelden:
www.cgo.nu

Namens de CGO,
J.H. Mauritz, directeur Toerusting





Bevindelijk preken [2]

Het proefschrift van Arie van der Knijff, dat ik in het vorige artikel aan de orde stelde, is zeer omvangrijk. Meer dan vierhonderd bladzijden. De bevinding, zo zegt hij, uit zich in de droefheid over de zonde, maar ook in de vreugde van 'het smaken van Gods genade'.

ds. J.J. van Eckeveld,
Zeist

erop dat u een verandering in de prediking in de Gereformeerde Gemeenten wilt bereiken. Is dat juist?' Ds. De Heer wees daarbij naar een preek over Johannes 6:37. De promovendus stelde in dit verband dat de desbetreffende predikant de actieve werkwoordsvormen vervangt door passieve en daarbij ook duidelijk maakt waarom hij dat doet. Van der Knijff gaf overigens geen rechtstreeks antwoord op de aan hem gestelde vraag, maar stelde wel dat het spreken in passieve vormen in de prediking binnen de Gereformeerde Gemeenten duidelijk is terug te vinden. Volgens hem heeft dat alles te maken met de soevereiniteit Gods, waardoor alles wat van de mens is, buitengesloten wordt.

Kruispunten

In een lange reeks van citaten en weergaven van preken komen veel zaken uitvoerig naar voren, zoals de beschrijving van de geloofsweg met kruispunten: aan de orde komen dan het begin van de weg, het leren kennen wie we zijn tegenover een rechtvaardig God, het toestemmen van de straf, de openbaring van Christus, de rechtvaardiging en de blijvende strijd. Aan de orde komt ook hoe de oproep tot zelfonderzoek vorm krijgt.

Een lang hoofdstuk heeft als titel: 'De eeuwigheid in het hart'. Daarin wordt benadrukt de vastheid van de zaligheid in het eeuwig welbehagen Gods, maar ook de zaligheid van de eeuwige heerlijkheid. De preken beginnen in de eeuwigheid en eindigen daar. Boeiend is ook de excursie over de invloed van Bunyan en diens visie op de geloofsweg, waarbij wij wel willen handhaven dat de wedergeboorte plaatsvond toen Christen wegvlochtte uit de Stad Verderf.

Geestelijke diagnose

Het gaat over Schriftuurlijk-bevindelijke prediking. Van der Knijff is van oordeel in zijn conclusies, en terecht, dat de bevinding uit de Schrift moet opkomen. Hij benadrukt echter dat bevindelijke begrippen in veel preken als het ware worden

De promovendus moet wel een nauwe betrokkenheid voelen op de prediking in de Gereformeerde Gemeenten, om zoveel preken door te nemen en er verslag van te doen, vele bladzijden lang. Volgens de promovendus gaat het in de bevinding over de persoonlijke, 'onderwerpelijke' benadering, om ervaringskennis, kennis met het hart. Daarbij is er de diepe doorleving van de drie stukken, ellende, verlossing en dankbaarheid, waarbij de ellende vooropgaat.

Het gaat in de bevinding, zoals Van der Knijff terecht stelt, om het ervaren van het Woord Gods. Hij stelt dat de bevinding wezenlijk bij het geloof hoort en niet een extra is bij het geloof. Het spreken over het onderscheiden van de standen in het genadeleven en over het ervaren van de kennis van de onderscheiden Personen in het Goddelijk Wezen geeft naar zijn overtuiging een 'geheel eigen accent' aan de bevinding. Daarbij is er de sterke nadruk op het zelfonderzoek. Het gaat om de echtheid van de geloofservaring. 'Wat zegt je hart als het gaat om de zonde en de vervloeking? Wat zegt je hart als het gaat om de kennis van Christus? Wat zegt je geweten als het gaat om je wandel?', zo wordt een van onze predikanten geciteerd.

Als we kennis willen nemen van het uitvoerige proefschrift, laten we dan ook kennisnemen van het boek van Vergunst over de 'Christenreis', maar evenzeer van zijn preken over de Heidelbergse Catechismus.

Schriftuurlijk-bevindelijk

Het zou een zeer lange artikelenreeks worden als ik uitvoerig zou weergeven wat in het proefschrift aan de orde komt. Bovendien is het de vraag of dat nodig is. Op vele bladzijden zullen we de prediking, zoals die ons lief is, herkennen. Vele citaten uit de preken maken die vele bladzijden goed leesbaar. Men kan het proefschrift ook fragmentarisch lezen en dan duidelijk aantreffen waar het in de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking om gaat. Wat is toch de bedoeling van de promovendus geweest om dit alles te onderzoeken en weer te geven? Dat was de vraag die dr. J.M.D de Heer hem bij de verdediging van het proefschrift stelde: 'Het lijkt

ingedragen in de Bijbeltekst. Het bevindelijke perspectief wordt dan bepalend voor de uitleg. Door 'geestelijke diagnose' van personen uit de Bijbel ondergaan deze 'als het ware een identificatie met bevindelijke geloofsgestalten'.

Zo worden er volgens Van der Knijff aan Bijbelse personen bevindelijke geloofservaringen toegeschreven, die in de Bijbeltekst niet te vinden zijn. Dat is een ernstige 'beschuldiging'. Dan valt het Bijbelse fundament onder de prediking weg, omdat

wijzelf de Bijbel op onze manier uitleggen. Dan is er een bevindelijkheid, die in de Bijbel niet is terug te vinden, maar die wij er zelf inleggen.

De voorbeelden die hij noemt, kunnen mij echter beslist niet voldoende overtuigen. Integendeel. Ik heb nog eens opgezocht hoe mijn onvergetelijke leermeester ds. A. Vergunst geschreven heeft over het bevindelijke leven. Hij zag ook gevaren, zoals Van der Knijff die tekent. Maar de Schriftuurlijk-bevindelijke prediking van-

uit Schrift en belijdenis was hem lief.

Als we kennis willen nemen van het uitvoerige proefschrift, laten we dan ook kennisnemen van het boek van Vergunst over de 'Christenreis', maar evenzeer van zijn preken over de Heidelbergse Catechismus. Daar vindt u de warmte en de ernst van het Schriftuurlijk-bevindelijke leven vanuit Schrift en belijdenis. Dat is de lijn van de Reformatie en Nadere Reformatie. Laat die lijn ons lief zijn en blijven.

(slot)



RUBRIEK **AL DEZE WOORDEN** [27]

Het gebod van het leven

TIEN GEBODEN VOOR ONS

'Gij zult niet wederrechtelijk doden', zo klonk het van de Sinaï. Als de uitdrukkelijke wil van God voor alle tijden en voor alle mensen. De kern is duidelijk: God waakt over het mensenleven en Hij zorgt voor het leven.

Het is in woorden niet uit te drukken welke waarde elk mensenleven voor onze Schepper heeft. De God des levens staat aan het begin van het leven. Hij waakt erover, vanaf het prille tere begin. Zijn wijs voorzienig bestel gaat over de loop van ons leven. Hij is daarom ook de Enige, Die het recht heeft te beschikken over het einde van het leven. Dat recht ligt op geen enkele manier in handen van ons, mensen.

Laten we bij het gebod van het leven over deze drie zaken eens goed nadenken: levensbegin, levensloop en levenseinde.

- Ons **levensbegin**: in Psalm 139:13-16 belijdt David dit zo teer. Als een borduursel worden we in de moederschoot gevormd. Het begint dus met kinderen van de Heere krijgen!
- Onze **levensloop**: in Handelingen 17:25-30 belijdt Paulus voor de heidenen van Athene: 'in onze Schepper leven wij, bewegen wij ons en zijn wij... Hij geeft

ons het leven en de adem'. Dag aan dag krijgen we het leven van onze Schepper. Ons leven als kostbare genadetijd, opdat onze levenspraktijk mag zijn zoals het in Zondag 9 en 10 van ons troostboek wordt beleden.

- Ons **levenseinde**: in Psalm 31:16 lezen we: 'Mijn tijden zijn in Uw hand'. Het einde van ons leven ligt alleen in handen van de Rechter, Die een rechtvaardig vonnis velt.

De kern van het zesde gebod is dus: Gods zorg voor het gehéle leven. Hij waakt erover. Daarom Zijn eis en Zijn verbod. Zijn eis om de Scheppersgave van het leven te respecteren, erover te waken. Zijn verbod om het - op welke manier dan ook - aan te tasten, laat staan (voortijdig) te beëindigen. Vergrijp je niet aan het alleenrecht van de Rechter van hemel en aarde om het leven te nemen. Het wezen van het zesde gebod leert ons: neem niet in je eigen hand wat in Góds hand ligt. Want we zijn zo eigenmachtig. Dit gebod bedoelt voortdurend ons eigen leven en dat van onze naaste te verzorgen en te beschermen. We moeten ons daarom eens eerlijk afvragen bij welke van de drie zaken, levensbegin, levensloop en levenseinde, ons geweten nog het meest zuiver spreekt. En wat de oorzaak ervan is dat dit bij de ene zaak meer spreekt dan bij de andere. Daar zien we namelijk een bedenkelijke ontwikkeling

met betrekking tot het zesde gebod. Niet alleen in onze samenleving, maar ook in eigen kerkelijke kring.

Het gaat dus over het sprekende geweten met betrekking tot ons levensbegin, onze levensloop en ons levenseinde. Is het besef aanwezig dat álle drie in handen van de Schepper zijn?

Op allerlei manieren proberen wij, mensen, immers ons leven in eigen hand te nemen. Als God willen we zijn; onafhankelijk willen we zijn. Dat zit ons in ons adamsbloed. Kerkelijk of niet kerkelijk. Alleen, de eersten leven het (nog) meer uit dan de laatsten. Het hárt van ons allen sinds Adam is niet slechter geworden, is wezenlijk hetzelfde gebleven. Dat heeft nooit meer gedeugd. Maar de middelen en mogelijkheden om in de waan van onafhankelijkheid te leven, zijn veel meer geworden. Met alle gevolgen van dien.

Het unieke van elk mensenleven ligt alleen in Gods hand. Dat leert ons het zesde gebod. En daarom 'handen er van af, mens, wie u ook bent'. U hebt ook niet het recht om te beoordelen of het leven waardevol of zinvol is. Er is er maar Eén Die dat bepaalt. Zonder aanduiding van de waarde of kwaliteit van het leven, van de mogelijkheden tot communicatie, enz.

Voel je dat het gebod van het leven over héél je leven gaat?

v. A.

Veertien pond en twee ons in zes weken

Op 7 februari 1952 werd op de jaarvergadering van de Scholenbond naar voren gebracht dat er veel kinderen om gezondheidsredenen in tehuizen werden geplaatst. Maar een tehuis met leiding uit eigen kring was er niet en dat vond men zorgelijk.



A. Bel,
Vlaardingen

Een van de bezoekers was K.J. Hakvoort uit Nunspeet. Hij ving het signaal op. In Nunspeet waren er pogingen ondernomen om een eigen school op te richten. Maar er waren te weinig leerlingen. Als er in Nunspeet nu eens een kindertehuis gevestigd zou worden? Dan zou dat ook voor de school perspectieven bieden. In 1954 werd zowel de ds. A. van Stuijvenbergschool als het kindertehuis De Berenbos geopend.

Goed en voedzaam

De Berenbos bevond zich aan de Harderwijkerweg in Nunspeet. Het was een grote villa. In totaal waren er 18 bedden in vier slaapzalen. In 1962 vond er een uitbreiding plaats, toen waren er 32 bedden. De totale aanschafkosten waren ongeveer 55.000 gulden. Tot directrice werd benoemd mevrouw R. van Maanen. Na enkele jaren werd mevrouw A. de Looft-Boon directrice.

De opening op 18 augustus 1954 werd verricht door ds. A. van Stuijvenberg, predikant van de gemeente Nunspeet. Het verblijf van de kinderen kostte niet

veel. 'Drie gulden per dag voor kinderen die hier hun vakantie enkele weken doorbrengen, 2,50 gulden per dag voor kinderen die langere tijd hier verblijven en twee gulden per dag voor kinderen die het gehele jaar door blijvend hier verkeren'. Dat was geen geld. Maar De Berenbos werd gedragen door het geheel van de gemeenten en collecten en giften zorgden ervoor dat de bijdrage zo laag kon zijn. En dan niet te vergeten de collectantjes. 'Een klein leger collectantjes' zoals penningmeester G. Polinder Dzn. het noemde, heeft in de loop van de jaren voor heel veel geld gezorgd.

Eten was er genoeg, en daarbij lag het accent vooral op goed en voedzaam. Op 1 augustus 1957 werd in De Saambinder melding gemaakt van een jongen die in zes weken veertien pond en twee ons was aangekomen. Verder werd in alles de grootste mogelijke zuinigheid betracht.

Geen lawaai

Hoe brachten de kinderen de dag door? Dat stond in De Saambinder van 9 juni 1955. 'Onze 'bleekneusjes' staan 's morgens om

zeven uur op. Na het wassen begint om kwart voor acht het ontbijt. Na het eten mogen zij in de tuin spelen. Zo ongeveer tien uur wordt het teken gegeven dat de wandeling naar het bos gaat beginnen, maar eerst krijgen zij nog melk en fruit. Om twaalf uur zijn de kinderen terug van hun wandeling. Na zo'n tocht door het denbos smaakt het eten altijd goed. Dan volgt het rusten. Ieder zoekt zijn slaapkamer op, en van één uur tot ongeveer drie uur lijkt het tehuis wel op een deftige villa, waar geen lawaai gemaakt mag worden. Om drie uur begint de middagwandeling. Weer zwerft de groep twee uur door bos en heide. Er wordt gespeeld en gehold. Tegen vijf uur is de groep terug. Na het eten gaan de kinderen onder de douche en dan mogen zij tot zeven uur nog wat lezen op hun bed. Maar zeven uur is het klokje van gehoorzaamheid, dus de boeken dicht en... welterusten'.

'Zo ging het inderdaad', zei een voormalig bleekneusje vele jaren later. 'Maar als je alles moet, eten, spelen, wandelen, zwerfen, rusten enzovoort is het allemaal niet zo prettig. Maar dat stond natuurlijk niet in De Saambinder'.

'Je hebt gelijk, maar in dit artikel gaat het over wat wél in De Saambinder stond'. 'Dan zal ik verder maar m'n mond houden. Nog één ding: dat van die grootste mogelijke zuinigheid klopt wel. Om een voorbeeld te geven: we kregen één velletje toiletpapier uitgereikt'.

Pijnlijk

In september 1972 gaf directrice De Looft-Boon het volgende aan. 'Nu, na bijna achttien jaar, is er van het oorspronkelijke doel niet veel meer over. Bleekneusjes zijn er niet veel meer. Ze hebben plaatsgemaakt voor schipperskinderen, die hier het hele jaar zijn, behalve in de vakanties natuurlijk. Alleen in de zomervakantie staat De Berenbos weer open voor kinderen, die er eens uit moeten'.

In 1977 waren er nog veertien kinderen. In Dordrecht zou een internaat voor schipperskinderen geopend worden en de verwachting was dat de meeste Berenbossers daarnaartoe zouden verhuizen. Daarom werd op 15 februari 1977 besloten het kindertehuis te sluiten.

De Vluchtheuvel heeft daarna nog enkele jaren van het gebouw gebruik gemaakt, maar uiteindelijk moest het pijnlijke besluit genomen worden om De Berenbos te verkopen.

(wordt vervolgd)

Boekennieuws

Dicht bij Dordt



"Dicht bij Dordt",
ds. A.C. Uitslag;
uitg. Den Hertog,
Houten; 174 blz.;
€ 18,90.

De herdenking van de Dordtse Synode van 1618-'19 trok recent veel aandacht. Door lezingen, studiebijeenkomsten, artikelen en andere publicaties ontvingen ook de Dordtse Leerregels meer belangstelling.

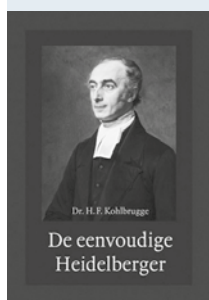
Ds. A.C. Uitslag van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Urk ("Eben-Haëzer") nam het initiatief om dit belijdenisgeschrift begrijpelijk toe te lichten. Hij deed dat in het boek "Dicht bij Dordt". In de Zendingsbode van de Spaanse Evangelische Zending (2018, nummer 4) sprak hij de wens uit dat auteurs een goede uitleg van de Dordtse Leerregels zouden opstellen voor hedendaagse lezers. Welnu, daaraan heeft hijzelf zijn steentje bijgedragen! Waartoe? Ds. Uitslag verklaart in zijn Woord vooraf: 'We hebben met dit geschrift immers goud in handen'.

Is dit belijdenisgeschrift uit 1619 geen oud, wellicht een verouderd geschrift? Moeten we er een plaats voor inruimen in de kast met geschriften van oudvaders? Zijn ze veel geprezen, maar weinig gelezen? De evangelische boodschap is populair bij een deel van de jongeren, want die schijnt heel wat aantrekkelijker dan deze Leerregels. Dat verschijnsel gaat geen kerkverband voorbij. Maar in reformatorische kringen moeten we vasthouden aan de Leerregels en zouden we ons grondiger moeten verdiepen in wat erin is nagelaten. "Dordt" blijkt dan verrassend actueel! Door

zorgvuldige bestudering is men minder ontvankelijk voor allerlei wind van leer. Als gereformeerde gezindte moeten we, volgens ds. Uitslag, dicht bij Dordt blijven. Zijn titel is daarom eigenlijk een program. Het boek bevat aanwijzingen om dit belijdenisgeschrift beter te verstaan. De auteur bespreekt wezenlijke vragen en schrijft begrijpelijk. Hij richt zich nadrukkelijk tot jongeren, maar ook voor ouderen is zijn boek geschikt. Door zijn schrijfstijl komt hij dicht bij de lezers. Elk hoofdstuk zet in met een inleidend cursiefje. De hoofdstukken zijn niet lang en sluiten af met gespreksvragen en een stelling. Daardoor is "Dicht bij Dordt" erg bruikbaar, ook voor belijdeniscatechisanten. Laat deze recensie een aansporing zijn om voor persoonlijk gebruik en studie op de verenigingen aandacht te schenken aan de Dordtse Leerregels.

C.R. van den Berg, Zwijndrecht

De eenvoudige Heidelberg



"De eenvoudige
Heidelberg",
dr. H.F. Kohlbrugge,
uitg. Den Hertog,
Houten; 573 pag.,
€ 44,90.

"De eenvoudige Heidelberg", zo heette het boek dat in 1941 verscheen. Dit geschrift met preken van dr. H.F. Kohlbrugge was jarenlang een klassieker. Onlangs is het werk grondig herzien. Betere bronnen zijn gebruikt en achttien nieuw ontdekte preken zijn toegevoegd. Sommige preken zijn op grond van nieuwe datering gesplitst en een aantal korte preekschetsen zijn weggelaten. Kohlbrugge heeft nooit systematisch over de Heidelberg gepreekt. Over sommige zondagsafdelingen vinden we dan ook geen woord, terwijl andere uitvoerig worden behandeld (bijvoorbeeld Zondag 1, 18 en 21).

De prediker uit Elberfeld had grote achting voor dit belijdenisgeschrift. 'Laat het u een worstelen worden met God, dat Hij u en uw hele huis regeert door de Heilige Geest', zei hij eens, 'en dan is het eerste bord dat op tafel komt Gods Woord en de Catechismus'. De 'onheilige heilige' wilde het goud van Heidelberg graag aan zijn gemeente kwijt. Bij de behandeling van Zondag 1 zegt hij zo treffend: 'Zie kind, zie volwassene! Hier is een korf met levensbrood en levenswijn. Zij wordt echter alleen gereikt aan hem die uit de wet zijn zonde leerde kennen, zijn zonde belijdt en betreurt, niet als zonde op zichzelf, maar als een vergrijp tegen de allerhoogste Majesteit, als een misdaad tegen de almachtige en alleen heilige God, Die u gemaakt heeft en van Wie u afhangt. Tegenwoordig

grijpt men met zijn goddeloze, vuile handen in de korf der genade zonder te bekennen: 'Ik heb gezondigd!' Zonder dat men deze leuze in het hart heeft: Nee, nee! Gods wet moet blijven staan!' Heel indrukwekkend zijn de twee preken over vraag en antwoord 2. Ik zou graag meer uit dit boek willen citeren, maar ik zeg liever: neem en lees!

We zijn de heer H. Boele en dr. A. de Reuver dankbaar voor deze mooie heruitgave. We zijn het niet in alle dingen met Kohlbrugge eens en we verbazen ons er weleens over dat hij niet zoveel met de Dordtse Leerregels op had. Maar de raad die hij op zijn sterfbed gaf, mogen we ook vandaag wel ter harte nemen: 'De Heidelberg! - de eenvoudige Heidelberg! Houdt daaraan vast, mijn kinderen!'

ds. C. Sonneveld, Alblasserdam



Het zaad...

A. Janse-Pieterman, Rijssen

Hij ligt op zijn knieën. Boer Timmers. Het heeft al lange tijd niet geregend. Op het land is het zo droog. Alle zaadjes zijn gezaaid, de jonge plantjes zijn uit de aarde omhoog gekomen. Straks worden het tarweplanten. Maar als de planten nu niet genoeg groeien, zullen de halmen klein blijven en zal de oogst weinig zijn. Zou de Heere nog wat regen geven?

We zijn alweer aan het einde van dit schooljaar gekomen. Ontelbare zaadjes zijn gevallen. Hoeveel keer is de Bijbel thuis, op school en in de kerk opengegaan? Misschien zat je op JV of mocht je al naar catechisatie. Of zong je op kin-

derkoor uit volle borst mee: 'Opent Uwe mond.'

Zijn er weleens zaadjes gevallen die door genade zijn ontkiemd en mochten groeien? Die vielen in de goede aarde? Dat is geen vrucht van jouw akker. Hij wil het schenken. Mild en overvloedig. Jouw akker zelf is pikzwart. Daar is niets moois op of in te vinden. De grond is hard en ondoordringbaar. Alleen als Hij krachtig met Zijn Geest gaat werken, wordt je hart week. Dan val je op je knieën: Wilt U ook in mijn hart en leven onwederstandelijk werken? Onwederstandelijk wil zeggen: dat is niet tegen te houden. Net als een plantje. Dat groeit ook. In weer en wind. Je hoeft van mij niet alles te onthouden wat je dit jaar op school geleerd hebt. Als de zaadjes die gestrooid zijn, maar mogen ontkiemen of groeien. Bid of Hij de regen ook op jouw akker wil laten

stromen. 'Want Ik zal water gieten op den dorstige en stromen op het droge; Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen' (Jes. 44:3). Omdat Hij zegt: Ik zal... daarom zal er oogst zijn! Hij geeft op Zijn tijd de regen en de zegen! Hoor ze zingen: 'God heeft bij ons wat groots verricht, (...) want die hier bedrukt met tranen zaait, zal juichen als hij vruchten maait' (Psalm 126:3 berijmd). Lig jij al op je knieën? Dan is dit schooljaar niet voor niets geweest!



vervolgverhaal

78



Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

'Als je kunt, ga dan ook even naar onze Zonnevallei. Wie weet is er die zevenkleurige poort weer, waarachter het land ligt waar de zon nooit meer ondergaat. Ga maar gauw, mijn jongen en kom zo God wil maandag weer terug!'

Palko klimt eerst naar de Zonnevallei. Als hij bij de rots komt, waar hij en vader Malina voor de eerste keer samen het Boek openden, springen er tranen in zijn ogen. Nooit zal hij hier weer aan de voeten van zijn grote vriend zitten. Wat is alles anders vandaag; er zingt geen vogeltje. er springt geen eekhoortje, er fladdert geen vlinder. Zelfs de zon verbergt zich achter donkere, dreigende wolken. In de verte kraakt de donder.

Palko veegt zijn tranen weg en kijkt om-

hoog. En daar, in het oosten verschijnt een prachtige regenboog, net als op die gedenkwaardige dag toen oom Martin kwam schuilen in de grot. De kleuren van de regenboog worden feller en Palko blijft geboeid kijken. Dan overvalt hem opnieuw een grote droefheid. Straks zal de deur van de hemelpoort dichtgaan achter zijn grote vriend en dan zal hij nooit meer terug kunnen komen!

Palko snikt het uit: 'Heere Jezus, neem mij ook mee met hem! Ik zal zo eenzaam

zijn hier. Grootvader is al oud en zal wel gauw sterven. En als er iets is in het Boek wat ik niet begrijp, wie moet het mij dan uitleggen?'

De bliksem flitst boven zijn hoofd en de echo van de donder rolt over de vallei. Het begint nu ook hier te regenen, maar triomfantelijk kijkt de zon boven de donkere wolken uit en langzaam vervaagt de regenboog. Opnieuw ligt de Zonnevallei in het stralend zonnelicht. Palko heeft zijn nieuwe pak aan en rent naar de grot om te schuilen.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Aangenomen:

Naar Goes:

kand. G.P. van Nieuw Amerongen te Stolwijk, die bedankte voor de overige op hem uitgebrachte beroepen;

Naar Carterton (Nieuw Zeeland):

ds. A.T. Vergunst te Waupun (U.S.A.).

Beroepen:

Te Kruiningen en te Urk:

ds. A. Schot te Nunspeet;

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Pag. 304, Zwolle

Scriba van de diaconie is nu:

J. Noordam, Willem de Zwijgerstraat 30, 7951 AR Staphorst, tel. 0522-462118.

Berichten

ZANGAVOND

Doetinchem - Catharinakerk (Simonsplein), do. 11 juli, 19.30 uur, zangavond van evangelisatiecommissie Geref. Gemeente Doetinchem m.m.v. gem. koor Halleluja, avond is speciaal bedoeld om iemand die niet (meer) kerkelijk betrokken is uit te nodigen. Leiding ds. A.A. Brugge.

VERKOPING

Berkenwoude - zomermarkt op zat. 6 juli van 10.00-15.00 uur rond CBS De Wegwijzer. Opbrengst is t.b.v. nieuwbouw van de kerk van de Geref. Gemeente. Zie www.activiteitenmarkt-berkenwoude.nl

STADSWANDELINGEN

Op zaterdag 13 juli is er een stadswandeling in de binnenstad van **Delft**. Start 10.00 uur vanaf kerk Geref. Gemeente (Oosteinde 175). Opbrengst (vrijwillige bijdrage) voor de zending. Groepen op afspraak. Voor informatie en aanmelding: mevr. J. Ridderhof, e-mail: janinevanpoortvliet@gmail.com of tel. 06-51544397.

Op de donderdagen 18 juli, 1 en 22 augustus zijn er in **Middelburg** kerkhistorische wandelingen met herinneringen aan Smijtegelt. Start: stadhuis op de Markt, 14.00 uur. Opbrengst (vrijwillige bijdrage) bestemd voor Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Aanmelding: P.C. Beeke, p.c.beeke@kliksafe.nl / 0118-633828. Groepen op afspraak, datum in overleg.

KERKDIENTSGEMIST HERKINGEN

Er wordt veel gebruik gemaakt van kerk-

dienstgemist.nl om onze diensten te beluisteren. Elke luisteraar kost ons geld en maakt dat we zulke hoge kosten hebben dat deze voor ons niet langer te dragen zijn. Om het zo te houden dat de kerkdiensten voor iedereen vrij te beluisteren zijn, is uw gift nodig. Dit kan als u met de kerkdienstgemist-app luistert, eenvoudig en anoniem met de GIVTapp, of als u deze app niet gebruikt kunt u uw gift overmaken op NL 68 RABO 0342 0107 43 t.n.v. Gereformeerde Gemeente Herkingen o.v.v. gift kerkdienst gemist. Wij danken u alvast hartelijk.

Kerkenraad Herkingen

GESLAAGDEN CGO B-CURSUS

In het achterliggende jaar ontvingen de volgende cursisten een diploma vanwege het afronden van de B-cursus van de CGO:

- **Amersfoort:** D.J. ten Voorde (Renswoude);
- **Dordrecht:** mw. N. Groeneveld-Huyser (Sliedrecht), M.J. van Hoepen (Alblasserdam), mw. D. Mol (Rotterdam), H.W. Pasveer (Zwijndrecht), W. van Rijs (Klaaswaal), mw. S. Vat ('s-Gravendeel), R.A. Westmaas (Zoetermeer);
- **Goes:** S.W. Dekker (Oostkapelle), mw. M. Dekker-de Visser (Oostkapelle), mw. M. Moens-Walhout (Arnhem), J.A. van Moolenbroek (Middelburg), A.C. Nieuwenhuize (Goes), mw. S.J. Vat-Boogaard (Kamperland), A. Wisse (Meliskerke);
- **Gouda:** mw. A.A. van der Bas (Waddinxveen), S. Beukens (Alphen a/d Rijn), W.B. Eijkelboom (Reeuwijk), mw. P. Hak (Waddinxveen), B.W. Hotting (Waddinxveen), mw. D. de Jong-Struijk (Nieuw-Beijerland), A.C. Kok (Ridderkerk), mw. M.I.E. Korpers-

hoek (Middelharnis), mw. A.W. van der Lee-van der Knijff (Achterberg), mw. A. Schipper-van Wingerden (Oud-Beijerland), mw. T.T. Slingerland (Kinderdijk), A. van de Werken (Groot-Ammers);

- **Rijssen:** H. Altink (Rijssen); J. Beltman (Rijssen).

Inschrijving voor CGO-cursussen is nog steeds mogelijk. Zie: www.cgo.nu/toerusting/ voor inschrijven of informatie.

In het cursusjaar 2018-2019 ontvingen de volgende studenten een diploma aan de **hbo-opleiding** van de CGO:

Voor de opleiding tot **godsdienstleraar** slaagden:

G.J. van Appeldoorn (Kapelle), T. Booij (Woudenberg), C. van den Brink (Lunteren), F.G. Huttenga (Genemuiden), A. de Jong (Spijk), C.W. Kodde (Kampen), H. Mooiweer (Lelystad), A. Rijdsdijk (Waarde).

Voor de opleiding tot **kerkelijk pastoraal werker** slaagden:

mw. W.N. van Horssen (Rotterdam), C.W. Kodde (Kampen).

Voor het **basisprogramma Hbo Theologie**

(voorheen: Algemene variant) slaagden: J.S. Baan (Utrecht), W. van de Biezen (Harskamp), A. Bouman (Scherpenzeel), H.J. van Diermen (Spakenburg), P. Groeneveld (Apeldoorn), J.L. Jongeneel (Sommelsdijk), J. Scherpenisse (Alblasserdam).

Inschrijving voor één van de hbo-opleidingen is nog steeds mogelijk.

Zie: www.cgo.nu/hbo

Kerkdiensten

ZONDAG 7 JULI 2019

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalst 15.00 uur ds. H. Brons; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 15.00 uur ds. A.J. de Waard; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 18.30 uur ds. M. Joosse; Barneveld-Centrum 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Bodegraven 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-West 9.30 uur ds. M.H. Schot en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 en 16.00 uur stud. P.J. de Raaf; Den Haag-Scheveningen 15.30 uur (H.D.) ds. W.A. Zondag; Dinteloord 10.00 uur ds. B. van der Heiden; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A.A. Brugge; Dordrecht 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Drachten 9.30 en 19.00 uur kand. G.P. van Nieuw Amerongen; Ede 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 10.00 en 18.30 uur ds. H. Brons; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 16.00 uur kand. G.P. van Nieuw Amerongen; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. W. Silfhout; Enter 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Gorinchem 16.00 uur ds. L. Blok; Goudswaard 18.00 uur ds. P. Mulder; 's-Gravenpolder 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. C. van Ruitenburch; Haamstede 18.30 uur ds. C. Hogchem; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 12.00 en 18.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 14.30 uur ds. G. Pater; Hilversum 19.00 uur ds. B. Labee; Hoedekenskerke 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Hoofddorp 18.00 uur ds. A.J. de Waard; Hoogvliet 16.00 uur stud. P.C. Vlot; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; Kapelle-Biezelinghe 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Klaaswaal 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. G.J. Baan; Krabbendijke 14.00 uur ds. D. de Wit; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburch; Leerdam 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Leiderdorp 19.00 uur ds. G.J.N. Moens;

Lelystad 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 19.00 uur ds. L. Blok; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. S. Maljaars; Melissant 18.00 uur ds. C. Harinck; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 18.30 uur (H.D.) ds. J.B. Zippro; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; Mijdrecht 10.00 en 15.30 uur ds. J.W. Verweij; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur stud. P.C. Vlot; Naaldwijk 9.30 uur ds. W. Harinck en 18.30 uur stud. L. van der Kuijl; Nieuw-Beijerland 9.30 uur (openb. bel.) ds. G.J. van Aalst en 18.00 uur ds. B. van der Heiden; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. A.J. de Waard en 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Nieuwerkerk 15.00 uur stud. J. Beens; Nijkerk 14.30 uur ds. A. Verschuure; Nisse 9.30 en 15.30 uur ds. M. Karens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 16.00 uur ds. M.H. Schot; Oostburg 10.00 uur ds. C. Harinck; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oostkapelle 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Oostvoorne 10.00 en 15.00 uur stud. L. van der Kuijl; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. J. Schipper; Oude-Tonge 10.00 en 18.00 uur stud. J. Beens; Poortugaal 15.30 uur ds. P. Mulder; Puttershoek 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur kand. M.L. Dekker en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. W. Silfhout; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 16.30 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Annaland 14.30 uur ds. K. Boeder; Sint Philipsland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Sliedrecht 11.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 15.30 uur kand. M.L. Dekker; Sprang-Capelle 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Stolwijk 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 14.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Tholen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. P. Mulder en 18.30 uur kand. M.L. Dekker; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Urk 10.00 en 17.00 uur (H.D.) ds. E. Hakvoort; Utrecht 13.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlissingen 16.00

uur ds. S. Maljaars; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Wageningen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur ds. S.W. Janse; Woerden 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Zoetermeer 10.00 uur ds. H. Paul en 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 9 JULI 2019

Drachten 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Enter 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Meeuwen 19.30 uur stud. P.C. Vlot; Oosterland 19.30 uur ds. A. Verschuure; Oostvoorne 19.30 uur ds. W. Harinck; Oudemirdum 0.00 uur ds. G. van Manen; Poederloijen 19.30 uur ds. G. Beens; Poortvliet 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Uddel 19.30 uur ds. A. Schot.

WOENSDAG 10 JULI 2019

Aalst 19.30 uur ds. G. Clements; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. D. de Wit; Goes 19.30 uur ds. W.J. Karels; 's-Gravenpolder 19.30 uur ds. P. Mulder; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. B. van der Heiden; Kruijningen 19.30 uur ds. K. Boeder; Leerdam 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Melissant 19.30 uur ds. W. Mouw; Middelharnis 19.30 uur ds. M. Joosse; Mijdrecht 19.30 uur stud. J. Beens; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Nieuwdorp 19.30 uur (GBS-dienst) ds. P.D. den Haan; Nijkerk 19.30 uur ds. S. Maljaars; Nisse 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Opperdoes 19.30 uur ds. G. van Manen; Oude-Tonge 19.30 uur ds. G. Pater; Poortugaal 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Scherpenzeel 19.30 uur ds. S.W. Janse; Sint Annaland 19.30 uur ds. M. Karens; Stolwijk 19.30 uur ds. A. Verschuure.

DONDERDAG 11 JULI 2019

Den Helder 19.30 uur ds. K. Boeder; Genemuiden 19.30 uur ds. A. Schot; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur (voor de zending) ds. C. Sonneveld; Hoofddorp 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; Kampen 15.30 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. C. van Ruitenburch; Naaldwijk 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; Nieuwerkerk 19.30 uur ds. G. Beens; Nieuwe-Tonge 14.30 uur (huw.bev.) ds. M.H. Schot; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. Hoogerland; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Werkendam 14.15 uur (huw.bev.) ds. H.J. Agteresch; Zwolle 19.30 uur ds. J. van Laar.

VRIJDAG 12 JULI 2019

Nunspeet 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Rijssen-Zuid 13.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Tricht-Geldermalsen 14.30 uur (huw.bev.) ds. P.

Mulder; Veen 15.00 uur (huw.bev.) ds. W. Mouw;
Woerden 15.30 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zondag.

ZATERDAG 13 JULI 2019

Kampen 14.30 uur (aangepaste dienst) ds. D.W. Tuinier.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 7 JULI 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar)
10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam
(Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J.
Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en

15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden
(Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur evang.
S. de Visser; Merkssem (Jaak de Boeckstraat
21-23, Merkssem) 16.30 uur evang. A. van Setten;
Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur ds. L.
Blok.

Advertenties

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Psalmzangavond met bovenstem D.V. vrijdag 12 juli

Aanvang: 19.30 uur - Kerk open: 19.00 uur
Locatie: Ger. Gem. Barneveld Centrum
Adres: Nairacstraat 24
M.m.v. "Bovenstemgroep Barneveld"
Opening en sluiting en tevens een
korte uitleg over psalm 23 door:
Ds. E.J. Boudewijn
Organist: Willem Wessels
Collecte t.b.v. Deputaatschap Israël

Gemengd koor "Opent uwen mond" van
de Ger. Gem. uit **Scherpenzeel** zoekt een
enthousiaste ervaren dirigent
die met ingang van september 2019
leiding wil gaan geven aan het gemengd
koor. Het koor repeteert op donderdag-
avond, van 19.45 tot 21.45 uur.
Voor informatie: email:
gkopentuwenmond@gmail.com,
telefoon 06 20 768186

Te huur in Kootwijkerbroek:
vrijstaande woning met 3 slaapkamers
en een flinke bergruimte voor
max. 1 1/2 jaar. Tel. 06 53405696.

Te huur, onze nette 2 persoons camper.
Nog enkele weken vrij in juli, aug. en sept.
Info: 06-15382750 (na 18 uur).

Topklasse! en voordelig, een PVC vloer
van **DE VLOERENKONING.NL**
De collectie komen wij graag laten zien.
Thuiservice: 06-19557166

**Gezellige vakantiewoning
in Hoog Sauerland.**
www.huizesolagratieta.net

Boek jouw ideale vakantie!
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

Te huur: 2-3 pers. vakantiehuisje,
Valkseweg 8 te **Barneveld**.
Tel. 0342-412663.

Nu speciale prijs! Te huur op camping
Bergzicht in Ommen chalet, van alle
gemakken voorzien, met mooi prieeltje.
Nog een paar weken vrij. Voor info:
06 820 119 63

**BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM**
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommersdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20
www.boekhandelvanderboom.nl

DIRIGENTENCURSUS BZGG

Dirigentencursus voor beginners
en dirigenten met enige ervaring:

solfège

slagtechniek

praktijkles



Lessen op zaterdagochtend van 9.30-12.00 uur

Workshops (ook toegankelijk voor niet-cursisten):

4-1 en 4-4-2020: Jeugdkoren

29-2-2020: Zangtechniek

Locatie: Eskol-kerk Houten

Kosten: € 450. BZGG-leden 20% korting

Minimaal aantal deelnemers: 10

Cursusbedrag kan nog iets wijzigen afhankelijk
van het aantal deelnemers

Opgeven of meer informatie: muziek@bzgg.nl
Uiterlijk aanmelden: 7 september

PROJECTKOOR BZGG

CONCERT D.V. 14 maart 2020

Sint Michaëlskerk Oudewater

Interessant project met mooie muziek!

Repetities: 14-9, 19-10, 16-11, 14-12-2019
18-1, 15-2-2020 (locatie Gouda)

Kosten: € 60 (incl. muziek en consumpties)

Cantate 'Berouw, vergeving en bevrijding'
van J.H. Maunder
Psalm 116, 126 en 130

Paul Heijboer - dirigent
Leendert Verduijn - organist
met solisten en ensemble

Meld je nu aan via zang@bzgg.nl

Uiterlijk aanmelden: 22 juli

Lidmaatschap van een BZGG-koor is niet noodzakelijk



ICHTHUS
UITVAARTZORG



Uitvaartleider
Sjaak Janssen

Uitvaartleider
Gert van der Vliet

☎ 085 023 97 90
🌐 www.ichthusuitvaartzorg.nl



HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- executele en conflictbemiddeling

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruigrok.nl www.huibruigrok.nl

Camping Weijdehorst in UDDEL?
Daar kunt u genieten van de rust en de natuur om u heen. Een gezellige **KINDVRIENDELIJKE camping** die van alle gemakken is voorzien. Speeltoestellen, wasmachine, wasdroger, recreatieruimte, fietsenstalling en nog veel meer. Bekijk de mooie film op onze site en proef de sfeer:
www.weijdehorst.nl
of bel 0577-402520

TE KOOP: Royale VRIJSTAANDE WONING in BARNEVELD. De woning beschikt over 8 slaapkamers met goede sanitaire voorzieningen en een ruime woonkamer met aansluitend een grote keuken. Diepe tuin met garage. Meer informatie: HENKBOSMAKELAARDIJ.NL
Tel. nr. 0318 300160

Te huur: woonhuis (2 pers) in **Ermelo**.
€250 p.w. 22-07 t/m 05-08 en
10-08 t/m 16-08. Tel. 06-27198778.

Te huur in Rijssen-Holten, 20-26 juli
nog vrij, voor 6 pers. vakantieungalow.
Tel. 06-22600529



VAN STAVEREN
Begravenisverzorging
Met aandacht, zorg en respect
Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegravenisverzorging.nl

Is de veiligheid in uw kerk op orde?
Doe deze zomer nog de **quickscan veiligheid** voor slechts €159,-. Bel
06-44134517 of mail info@kerkveiligheid.nl

Nog enkele plaatsen **ISRAELREIS**
DV18-22 nov. 450,- Jeruzalem,
Dode Zee, Galilea. ZION REIZEN.
Tel. 06 20857531

T.h. WEKEROM: vakantiehuis 2 pers.
Tel. 0318-461734



Witgoed specialist
altijd zeker van je zaak

MOLENAAR WITGOED zoekt een
(LEERLING) VERKOPER
van huishoudelijke apparaten
in Dordrecht.

Ben je klantvriendelijk en handig
en denk je op MBO-niveau?
Of wil je dit leren via BBL-traject?
Neem dan contact op met
dhr. J. Verhey, tel. 078-6311044
(zaak), 0628777276 (app)
of stuur een mail naar
molenaaralblasserdam@witgoedsspecialist.nl



Luxe compleet ingerichte
SAFARITENTEN op campings in Drenthe
en op de Veluwe. Nu 30% korting!
www.sfeertent.com

Begravenisonderneming
de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begravenisondernemingdejongh.nl
www.begravenisondernemingdejongh.nl

Voordelig met het hele gezin in eigen
sfeer naar zon, water en bergen?
Vanaf € 495,- per week staat uw
stacaravan in Oostenrijk klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en
animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl
of bel: 055 3030083.



kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper 010-458 31 12 Capelle a/d IJssel	J. Kooijman 0182-58 39 32 Gouda
---	--

Dag en nacht bereikbaar
WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

**PAPIEREN
ZENDELINGEN
VOOR DUITSLAND!**

Dat zijn de reformatorische boeken
die de stichting probeert te versprei-
den.
Zie onze website www.svvhd.org
voor informatie.
Voor giften NL35 ABNA 0548 9879 20.



STICHTING VRIENDEN VAN
HEIDELBERG & DORDRECHT

Garderen (nieuw!): Kom ontspannen
kamperen op de Veluwe. Welkom op
onze gezellige **camping de Solse Berg!**
Aan de rand van het bos, dichtbij dorp
en winkels. Bel 0577 723 245 of neem
een kijkje op SolseBerg.nl

Leerkracht bovenbouw CBS EBEN HAEZER | Activiteitenbegeleider SALEM | (Basis)
psycholoog ELEOS | Medewerker Telesales LANGERAK DE JONG | Secretaresse Raad
van Bestuur ZORGGROEP SIRJON | **SOLICITEER VIA WERKMETTALENT.NL**



werkmettalent

HARKES
Begravenissen

Voorofscheweg 15a
2771 MA Boskoop
harkesbegravenissen.nl
0172 - 21 21 22

**WIJ VERZORGEN ALLEEN
BEGRAVENISSEN**

**Conflictbemiddeling d.m.v.
Mediation voor zakelijk en privé.
Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd
'Psycholoog - Mediator NIP'.**

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnderland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

Onesiforus
NEDERLANDSE STICHTING
VOOR CHRISTELIJKE HANDREIKING

De doelstelling van de interkerkelijke stichting is het verlenen van geldelijke steun aan, met name vanwege gemoedsbezwaren, in financiële moeilijkheden geraakte personen, gezinnen e.a.

Alle hulpaanvragen worden door een commissie getoetst en besproken met de diaconie.

Om haar doel te realiseren is de stichting afhankelijk van giften, collecten en legaten.

U kunt uw bijdrage storten op:
NL36 RABO 0354 2210 00 of
NL76 INGB 0004 1778 00
t.n.v. "Onesiforus"

Bestuur:
dr. W.J. op 't Hof (voorz.)
W.A. Barth (secr.)
ds. A. den Hartog
G. Hop
J. B. Philibert
C. Vos

Comité van aanbeveling:
Ds. G. Gerritsen
Ds. D. Heemskerk
Ds. J. Roos

Adviescommissie:
mr. drs. S. Visser
F. Bouman
D.C. van der Ploeg

Aanvragen en informatie:
www.onesiforushulp.nl

p.a. Weegje 2 | 3295 CT | 's Gravenendeel | info@onesiforushulp.nl

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

Van Horssen bv
BOEKHANDEL & UITGEVERIJ

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begravenissen

P.H. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

NIEUWE UITGAVE
William Gadsby Deel 2 - preken €12,50
Preken v John Kershaw Deel 1/2 €19,50
078-6933783 www.hetbraambos.nl

40 jaar De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening
uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten

Hulp bij persoonlijke en relatieproblemen
Betrokken & vertrouwd

40 Jaar **Steun ons werk**
met uw jubileumgift

op IBAN NL85 INGB 0004 3255 63 t.n.v. De Vluchtheuvel

ANBI

www.stichtingdevluchtheuvel.nl 0113-213098

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

**Boeken ter recensie en vragen voor
rubriek "Vraag en antwoord"**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de
datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk**

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aange-
leverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen

(bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 14,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, beri-
chten en advertenties zonder overleg aan
te passen, in te korten of zonder opgave
van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van
de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

En zult niemand uw vader noemen...

In Mattheüs 23 vers 9 zegt de Heere Jezus: 'En zult niemand uw vader noemen op de aarde; want Eén is uw Vader, namelijk Die in de hemelen is'. Mogen wij dan wel van 'oudvaders' spreken?

Aardse vaders

De vraagsteller schreef deze tekst voor het eerst bewust te hebben gelezen in Gods Woord. Vervolgens gingen de gedachten naar oudvaders en bijzonder naar 'vader' Brakel, Smytegelt en Hellenbroek. Is het duiden van deze ontslapen dienaren des Woords met 'vader' niet in strijd met de Heilige Schrift?

Om het genoemde Schriftwoord uit Mattheüs 23 vers 9 te verstaan, is het nodig om het verband te bestuderen. Onze Statenvertalers hebben het eerste gedeelte van dit hoofdstuk samengevat met deze woorden: 'Christus vermaant Zijn toehoorders, dat zij zullen volgen hetgeen de schriftgeleerden en farizeeën uit Mozes hun leren, en niet hun werken. Beschrijft derzelver geveinsdheid en eergierigheid. En vermaant de Zijnen zich daarvan te wachten en naar nederigheid te staan'. Uit hoogmoed lieten schriftgeleerden en farizeeën zich 'rabbi' of 'vader' noemen. Jezus' discipelen mogen zich zo niet laten vereren. De Bijbel met uitleg geeft een duidelijke toelichting. Bij vers 8 (het verbod om zich rabbi te laten noemen), lezen we: 'Jezus waarschuwt Zijn discipelen ervoor zich rabbi te laten noemen. De discipelen zijn elkaars broeders. Er is maar één Meester: Jezus Christus'. Onder vers 9 (het verbod om zich vader te laten noemen),

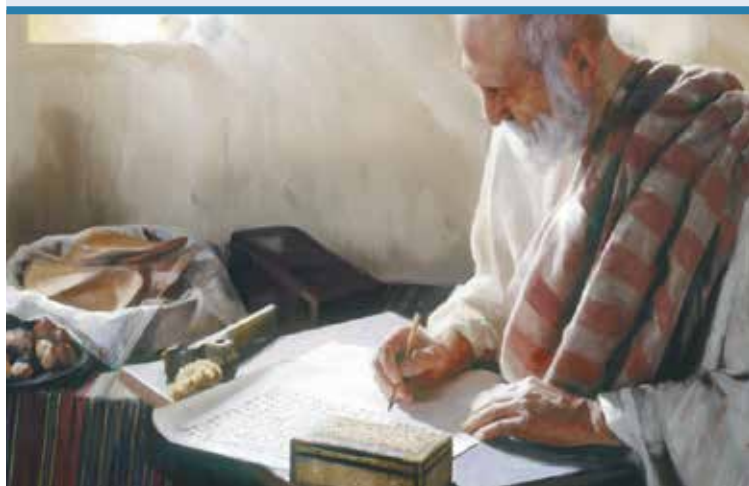
staat: 'Jezus verbiedt Zijn discipelen om iemand op aarde 'vader' te noemen. Die titel is alleen weggelegd voor de Vader in de hemel (...). Jezus verbiedt in vers 9 niet het gebruik van het woord 'vader' voor natuurlijke vaders. Hij keert Zich tegen de Joodse gewoonte om voorname personen uit het verleden 'vader' te noemen. Dergelijke 'vaders' en hun leer kregen nogal eens een onaantastbare status'.

Een verklaarbaar gebruik in vroeger dagen en vandaag (!) kan tot zonde worden en in kwaad omslaan. Joodse Godgeleerden werden bijna 'afgodisch' als 'vader' vereerd. Daartegen komt de Zoon van God op, want dat komt de eer van Zijn Vader te na.

Hoeveel betekenis personen uit het verleden ook hebben gehad, 'alle goede gave en alle volmaakte gift is van boven, van de Vader der lichten afkomende' (Jak. 1:17a). De betekenis voor ons is dat we best mogen spreken over kerkvaders, oudvaders en 'geestelijke' vaders, maar wel in lijn met Gods Woord. Zo spreekt de Zaligmaker ook over vader Abraham (Joh. 8:56) en bijvoorbeeld de apostel Paulus over Izak (Rom. 9:10). Dezelfde apostel noemt zichzelf ook de geestelijke vader van Timótheüs. Maar als we deze 'vaders' teveel gaan verheffen, geldt het woord van Jezus: 'En zult niemand uw vader noemen op de aarde; want Eén is uw Vader, namelijk Die in de hemelen is'.

Hemelse Vader

Onuitsprekelijk groot als we die Vader, Die in de hemelen is, mogen kennen en aanspreken als 'onze Vader'. Hij is 'in de hemelen'. Gods kinderen moeten niet aards van Hem denken maar van Hem alles wat ze nodig hebben - voor tijd en eeuwigheid - verwachten. Waarom heeft ons Christus geboden God alzo aan te spreken? Ons troostboek (zondag 46) geeft in het stuk der dankbaarheid het heerlijke antwoord: 'Opdat Hij van stonden aan, in het begin onzes gebeds, in ons de kinderlijke vreze en toevorst tot God verwekke, welke beide de grond onzes gebeds zijn, namelijk, dat God onze Vader door Christus geworden is, en dat Hij ons veel minder afslaan zal hetgeen dat wij Hem met een recht geloof bidden, dan onze vaders ons aardse dingen ontzeggen'. Christus' Geest moge ons dat leren.



VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.